

Digital samhandling

17-09-2013

Sigurd From
Utviklingsdirektør

Telefon: 90096772

Epost: sfr@dips.no

DIPS ASA
Jernbaneveien 85
Bodø

Telefon: 75 59 20 00

www.dips.no

Samhandlingsreformen - Problemstillinger

Behov for reform

- Pasientenes behov for koordinerte tjenester besvares ikke godt nok
- Tjenestene preges av for liten innsats for å begrense og forebygge sykdom
- Demografisk utvikling og endring i sykdomsbildet gir utfordringer som vil kunne true samfunnets økonomiske bæreevne

Dette utfordrer også dagens IKT-løsninger

Samspill 2.0 - Nasjonal strategi for elektronisk samhandling i helse- og omsorgssektoren 2008-2013

Strategien har 11 innsatsområder. Av disse er følgende tre prioritert:

- Meldingsløftet
- Kommunesatning
- eResept

Revidert nasjonalbudsjett 2013

regjeringen.no   Regjeringen Stoltenberg II   Departementene

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Bokmål | Nynorsk | Sámeigiella | English

Tema A-Å   Nettstedskart   Hjelp   Kontakt

Søk hos Helse- og omsorgsdepartementet

Søk på hele regjeringen.no

Del/Tips   Utskrift   a a a   Lytt til teksten

Du er her: [regjeringen.no](#) / [Helse- og omsorgsdepartementet](#) / [Presesenter](#) / [Pressemeldinger](#) / 70 millioner til IKT-arbeidet i sykehusene

Pressemelding, 07.05.2013
Nr.: 19/2013

Revidert nasjonalbudsjett 2013

70 millioner til IKT-arbeidet i sykehusene

Regjeringen foreslår å bevilge 70 millioner kroner til IKT i sykehusene for å få raskere avvikling av manuelle løsninger som diskett, faks og papir.

- Med denne satsingen følger vi opp stortingsmeldingen ["En innbygger – én journal, digitale tjenester i helse- og omsorgssektoren"](#). Det er et mål at alle sykehus kan kommunisere elektronisk med fastleger og kommuner i løpet av 2014. Det vil kunne gi raskere oppfølging av pasienter som henvises, færre fristbrudd og bedre varsling til kommuner om pasienter som skrives ut fra sykehus til kommune, sier helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre.

Med dagens løsning for å henvise pasienter mellom sykehus, f.eks til sykehus med landsfunksjoner, kan det oppstå unødvendig ventetid og fristbrudd for pasienter. I tillegg er løsningen sykehusene har for å varsle pleie- og omsorgstjenestene i kommunene om utskrivningsklare pasienter basert på faks eller papir.

Overgang til fra papir til standardiserte elektroniske meldingene skal sikre at informasjonen kommer til rett mottaker, at det bekreftes at informasjonen er mottatt og at informasjonen i meldingen presenteres på en funksjonell måte hos mottakeren.

Meldingsutveksling er den viktigste elektroniske kommunikasjonsformen mellom sykehus, fastleger og pleie- og omsorgssektoren. For at journalsystemene skal kunne sende og motta elektroniske meldinger over helsenettet må det implementeres en standardisert løsning som sikrer at meldingen knyttes til rett sted i journalen.

Ingen andre enn avsender og mottaker kan lese meldingene, som blir kryptert i det de sendes over sikkert nett.

TEMA

- Statsbudsjettet
- Sykehus

ANDRE RELATERTE DOKUMENTER

- Meld. St. 9 (2012–2013)
En innbygger – én journal

KONTAKTINFORMASJON

Kommunikasjonsenheten (KE)

Telefon: 948 49 749 (ikke send sms)

Adresse:
Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep,
0030 Oslo

Løsninger for elektronisk samhandling

Dagens løsninger

1. Meldingsbasert samhandling
2. Interaktiv samhandling

Fremtidig løsning

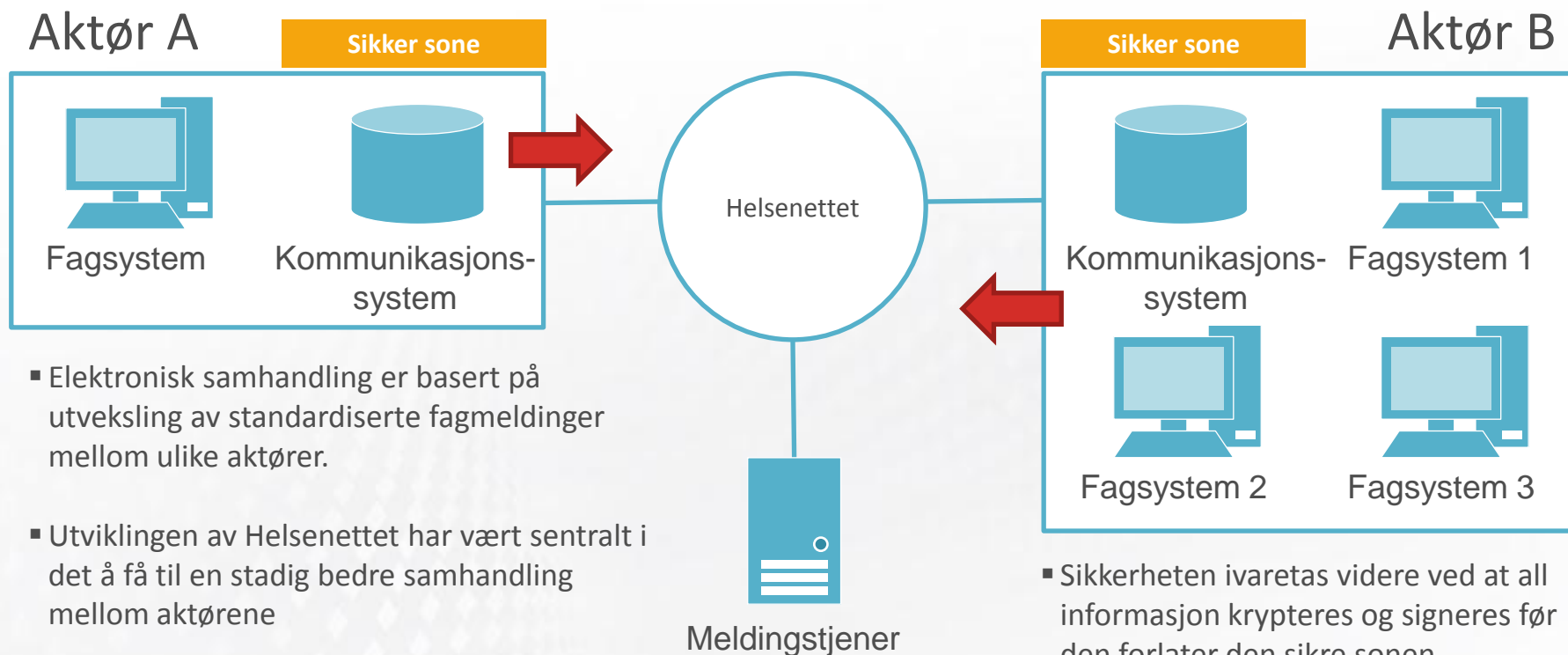
3. Deling av informasjon i samhandling

Meldingsbasert samhandling

Elektronisk samhandling i helsektoren

- Elektronisk samhandling er basert på utveksling av standardiserte fagmeldinger mellom ulike aktører.
- Utviklingen av Helsenettet har vært sentralt i det å få til en stadig bedre samhandling mellom aktørene
- Teknisk sett har samhandlingen vært basert på kommunikasjonssystemer hos hver enkelt aktør, kombinert med en sentral Meldingstjener i Helsenettet
- Etablering av «sikre soner» der kommunikasjon bare kan initieres innenfra og ut er viktig for sikkerheten i systemet

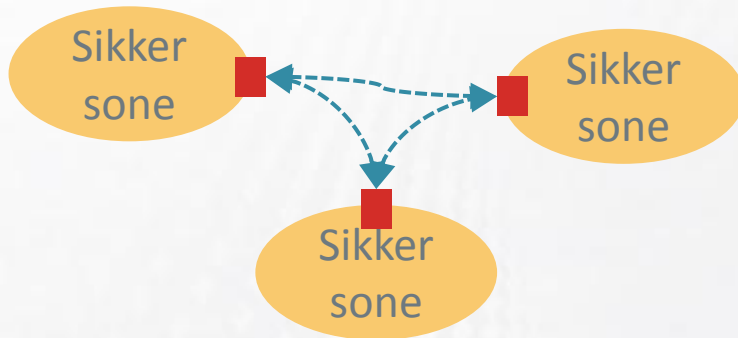
- Sikkerheten ivaretas videre ved at all informasjon krypteres og signeres før den forlater den sikre sonen
- Virksomhetens ledelse - *den databehandlingsansvarlige* - er ansvarlig for at samhandlingen skjer i samsvar med krav, lover og regler

DIPS – to meldingsbaserte løsninger

DIPS Communicator

Løsningen for sikker meldingsbasert samhandling for alle aktører

1500 installasjoner

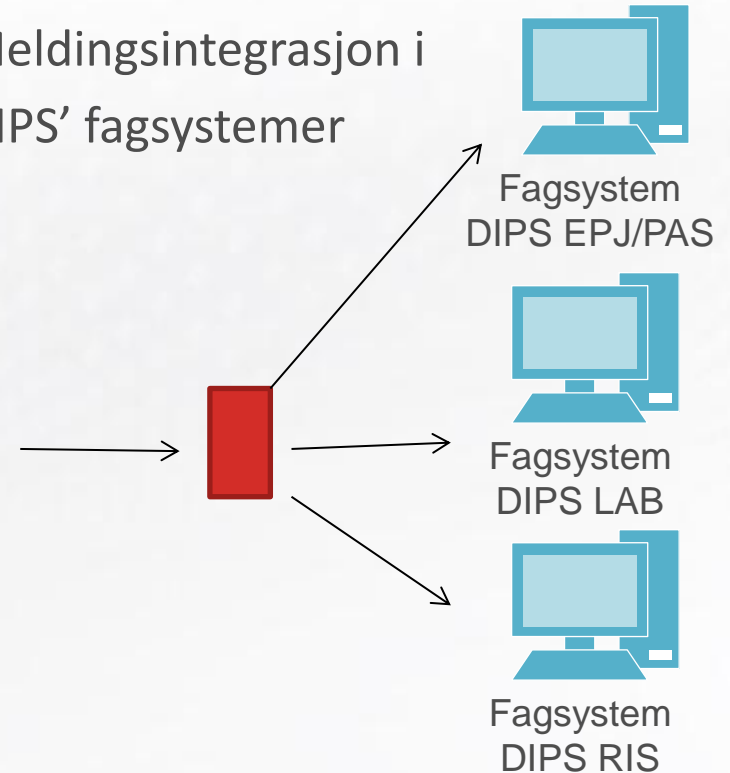
Legekontor, Helseforetak, Kommuner,
Offentlige institusjoner

Integrasjonspartner for

CompuGroup Medical, ACOS,
Programvareforlaget, Apertura, Extensor

DIPS Message Broker

Meldingsintegrasjon i
DIPS' fagsystemer

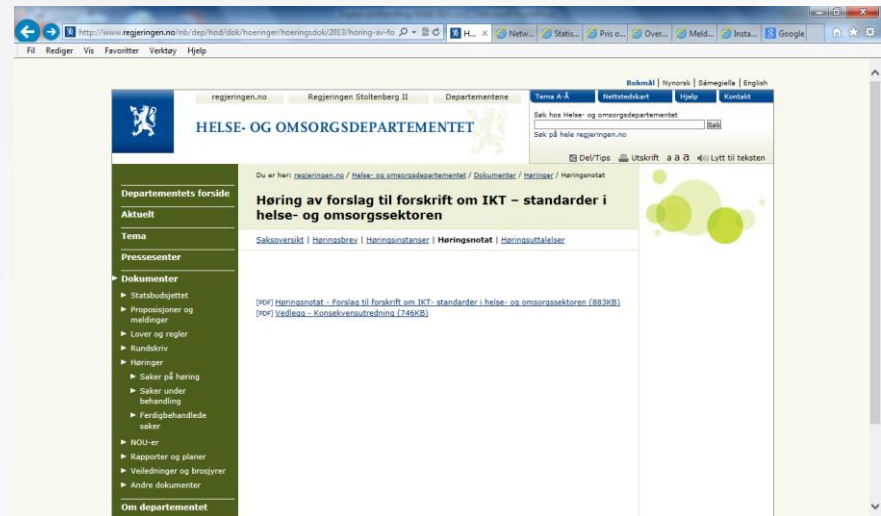
DIPS Communicator – Støtte for alle aktuelle meldingstyper

- ebXML
  - Meldingsløftet (epikrise, henvisning, rekvisisjon, svar, apprec)
  - Legeerklæring, BKM, sykmelding, APOK
  - Krefregister, SYSVAK, medisinsk fødselsmelding, NPR (SMTP/FTPS)
  - eResept
  - PLO
- EDIFACT
  - Epikrise, rekvisisjon/svar
- Konvertering av meldinger
  - Dollar, EDIFACT, Sectra, NETLAB, ProfDocXML
- Utdaterte meldingstyper er en utfordring!

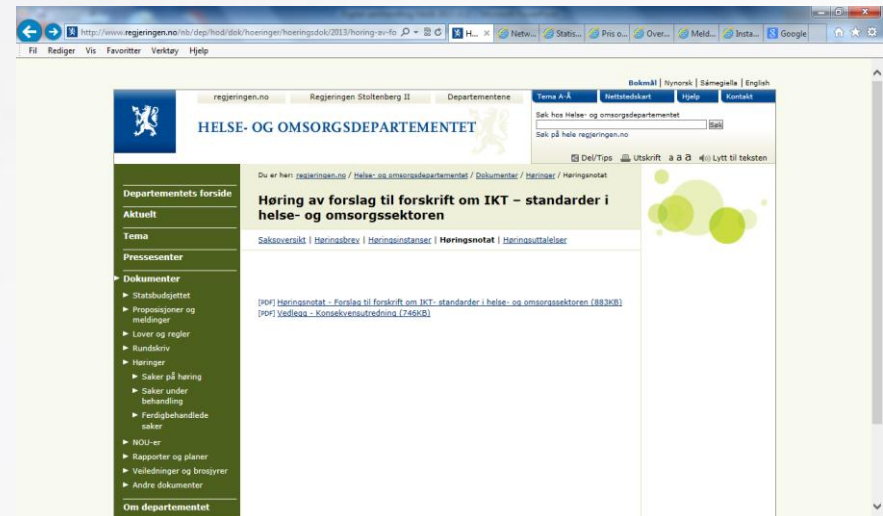
Høring: Forskrift om IKT-standarder i helse- og omsorgstjenesten

- Krav til rammeverk – ebXMLrammeverk
- Applikasjonskvittering
- Avviksmelding
- Henvisningsmelding
- Epikrisemelding
- Svarrapportering — medisinsk biokjemi
- Svarrapportering — mikrobiologi
- Svarrapportering — immunologi
- Svarrapportering — patologi
- Svarrapportering — radiologi
- Rekvirering — radiologi

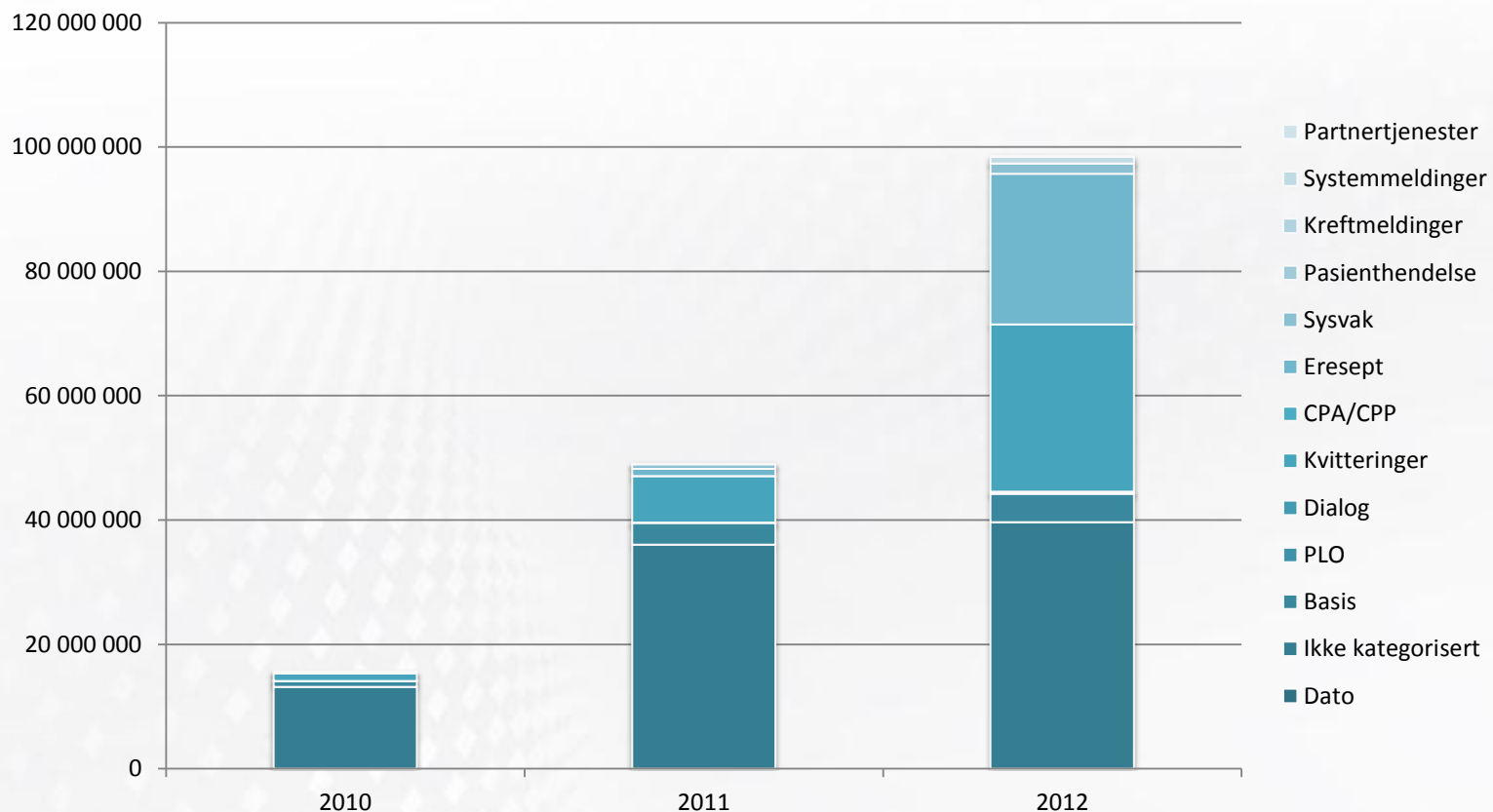

Høring: Forskrift om IKT-standarder i helse- og omsorgstjenesten

- Innleggesrapport
- Helseopplysninger til kommunen
- Helseopplysninger til lege
- Orientering om tjenestetilbud
- Medisinske opplysninger
- Utskrivningsrapport

Utbredelse: Utvikling av meldingsbasert samhandling

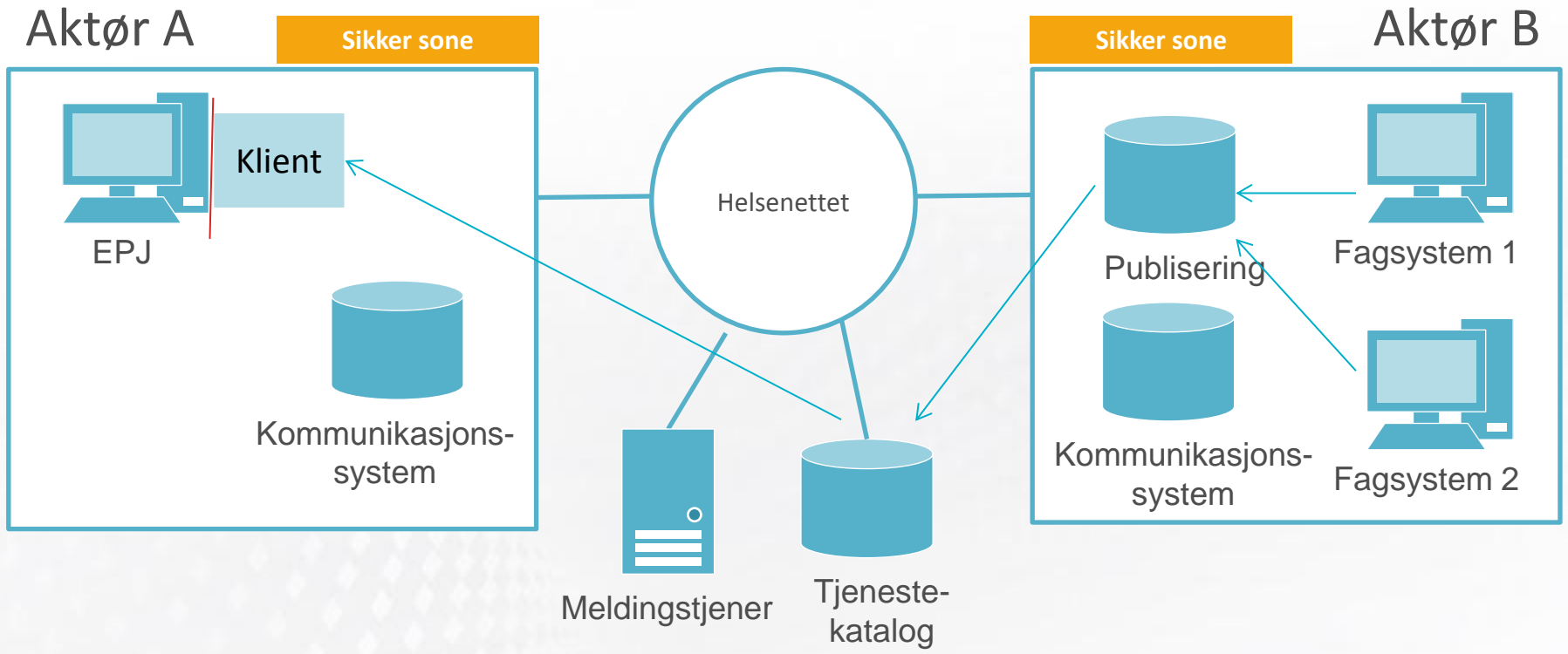
Tall hentet fra Norsk Helsenett meldingsteller

Interaktiv samhandling

Interaktiv samhandling – IHR/ERL

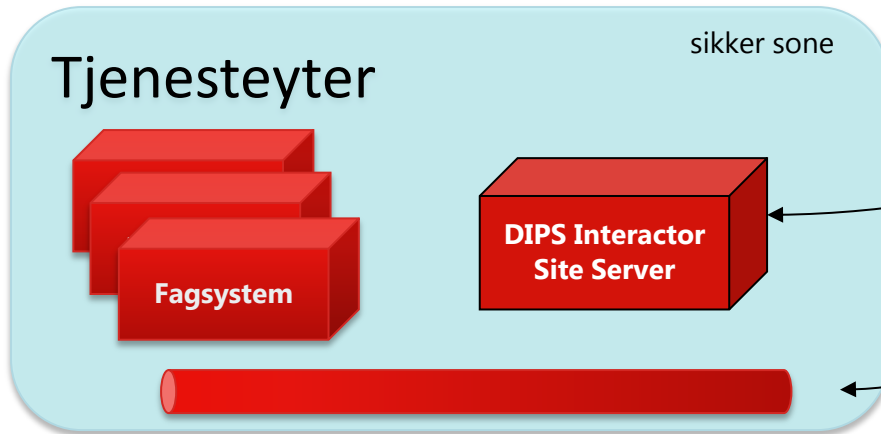
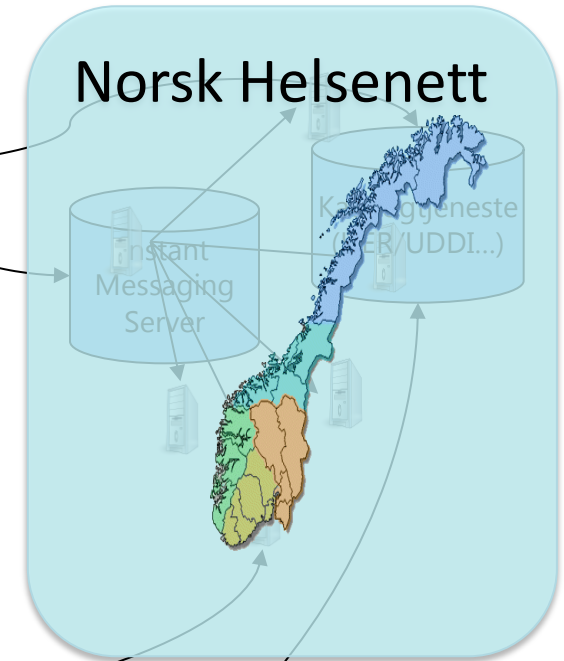
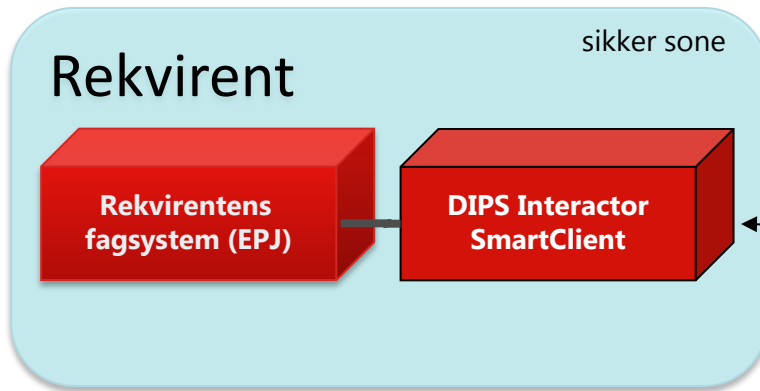

DIPS Interactor

- En distribuert tjenesteorientert løsning for interaktiv samhandling
- Består av
  - Interaktiv meldingsbasert samhandling i nær sanntid
  - **Dynamiske tjenesteprofiler** definerer rammene for samhandling
  - Komponenter for rask, effektiv og optimal bruk

DIPS Interactor – konseptet

Eksempel: Rekvirere labtjenester

Well Interactor (v1.0.0.7166)

Rekvisisjon for : KRANK, KARI 11111111111 (F)

Rekvirering   Mine rekvisisjoner

Lagre til intern lab   Lagre og opprett ny   Send til sykehus   Utskrift   Avbryt uten å lagre

Lagring og sending av rekvisisjon   Utskrift   Avbryt

Tjenestetilbud

Akershus Universitetssykehus(AHUS)

(Søk i indeks [Ctrl+K])

Favoritter

- Diabetesprofil
- Intern lab (Profdoc avd. WinMed)
- Medisinsk biokjemi
- Allergologi
- Immunologi

Rekvisisjon   Labhåndbok

Kliniske opplysninger, indikasjoner og merknader

Prøvemateriale og tilleggsspørsmål

SCRIPT	Prøve tatt	01.10.2007	21:17	☐ tas eksternt
Urin	Prøve tatt	01.10.2007	21:17	☐ tas eksternt
Serum	Prøve tatt	01.10.2007	21:17	☐ tas eksternt

Kreatinin clear.: Diurese

10
ml

Kreatinin clear.: Tid for prøveinnsamling

2
timer

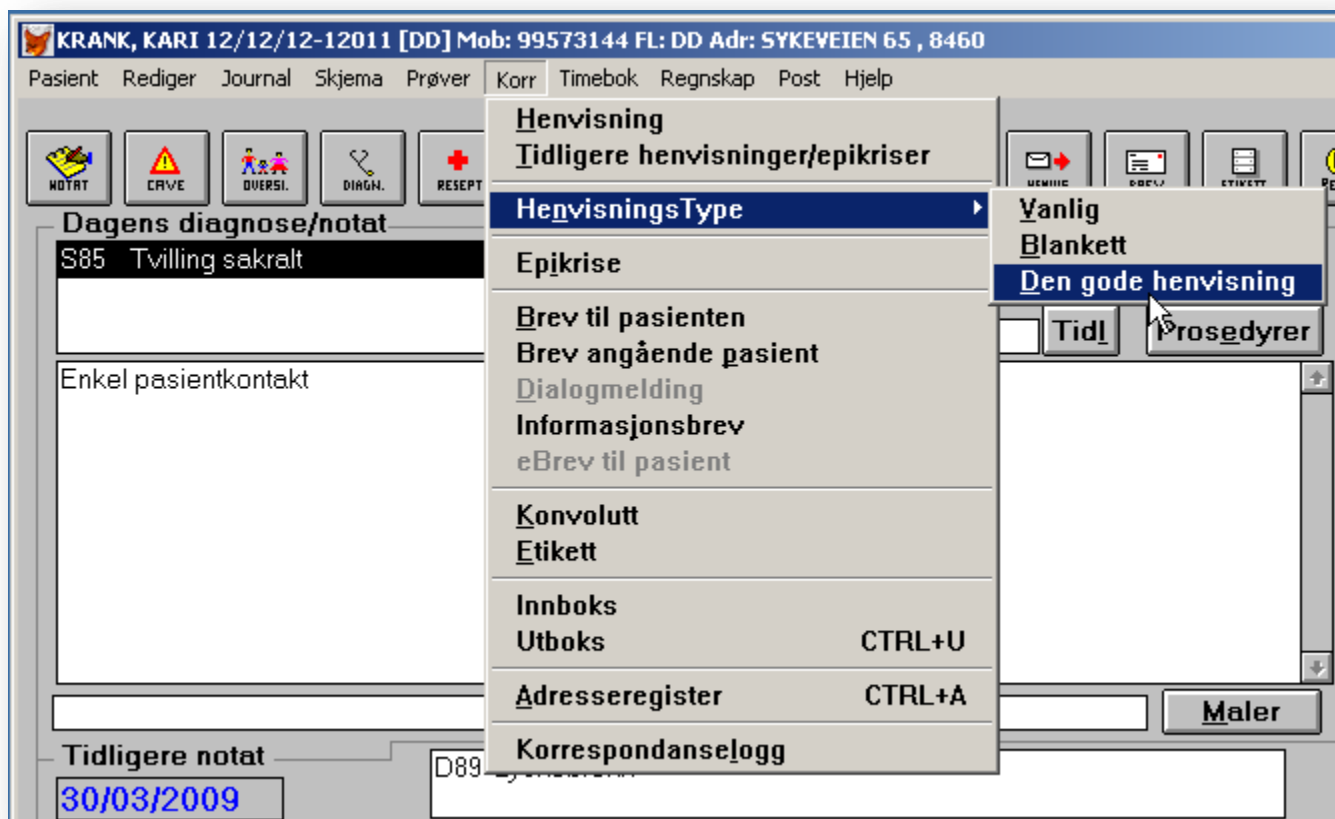
Analyser

- Kreatini...
- U-Krea...
- S-Kreat...
- Total IgE
- Phadiatop

Merking av prøvemateriale

Eksempel: Henvisning

Eksempel: Henvisning

KRANK, KARI 12/12/12-12011 [DD] Mob: 99573144 FL: DD Adr: SYKEVEIEN 65 , 8460

Pasient Rediger Journal Skjema Prøver Korr Timebok Regnskap Post Hjelp

Henvisning
Tidligere henvisninger/epikriser

NOTAT CAVE

Dagens c
S85 Twilli
Enkel pasi
Tidligere
30/03/20

HENVISNING TIL UNDERSØKELSE/BEHANDLING - SIDE 1

Side 1 Side 2

Diagnose/problemstilling
S85 Twilling sakralt Tidl. Endre Diag Ok
Ny Slett Diag Avbryt

CAVE/Spesielle opplysninger

Familie og sosialt

Tidligere sykdommer

Faste medisiner
Ingen faste medisiner Slett Medisin IA Støtte
Endre Medisin Booking

Ønsket undersøkelse/behandling Maler

585B7634-AEAC-4BC3-9649-4D24EB...

Velg Skjema Informasjon

Skriv ut pasientinformasjon

Et-Stopp Sinus pilonoidalis

Nødvendige opplysninger ifm sedasjon, lokalbedøvelse og kirurgi

Tidligere anestesikomplikasjoner
 Ja Nei

Hjertesykdom
 Ja Nei

Hva slags
Infarkt 2001

Lungesykdom
 Ja Nei

Antikoagulantia, platehemmere
 Ja Nei

Allergier
 Ja Nei

Hva slags
Løvetann

Tegn/symptom/klinisk undersøkelse

Hvilke symptomer/plager har pasienten fra pilonidal sinus?

Vedvarende sekresjon

Tilbakevendende infeksjon

Smerter

Hvor lenge har pasienten hatt

DIPS Interactor - erfaringer

- Kvaliteten på bestillinger blir betydelig bedre
- Mottaker bruker mindre tid
- Bestiller føler større trygghet
- Bedre kvalitet og økt effektivitet
- Et viktig skritt videre for bedre samhandling

Rekvirent

infodoc
...for all helsetjeneste

Hove Medical Systems

Tjenesteyter

- Medisinske tjenester (biokjemi, mikrobiologi, røntgen)
- Spesialisthelsetjeneste (henvisning)
- Rådgivning(dialog)
- Pasientadministrasjon(booking)

Utbredelse

Implementering i Helse Nord

- Dekker fastleger og HF i regionen
- Medisinsk biokjemi, Mikrobiologi, Patologi og Henvisning til HF
- Fastlegesystemene: WinMed2 – WinMed3 – Plenario

Implementering i Helse Vest

- Dekker fastleger, PLO og HF i regionen
- Medisinsk biokjemi, Mikrobiologi, Patologi, Bildediagnostikk
- Fastlegesystemene: WinMed2 – WinMed3 – Plenario
- PLO-systemene: Acos, Gericca, Visma

Deling av informasjon i samhandling

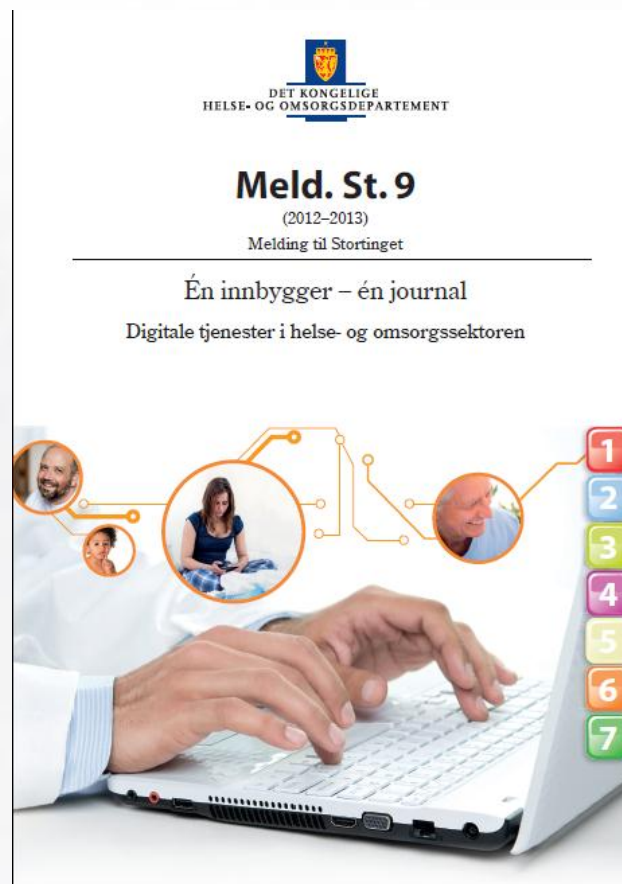

Visjon beskrevet i Meld. St. 9

- Én innbygger – én journal
- I dagens situasjon er pasientens journal spredt på mange enheter

Man ønsker

- Integreerte beslutnings- og prosesstøttefunksjoner
- Strukturering av data
- Regelverk som understøtter samhandlingen
- Nye digitale tjenester for pasienter og brukere

DIPS Arena - neste generasjon EPI/PAS

ENABLING EFFICIENT HEALTHCARE

DIPS Arena – fremtidens eHelse-system

1

- En dynamisk strukturert journal basert på arketyper

2

- En helhetlig prosesstøtte som understøtter det kliniske behovet

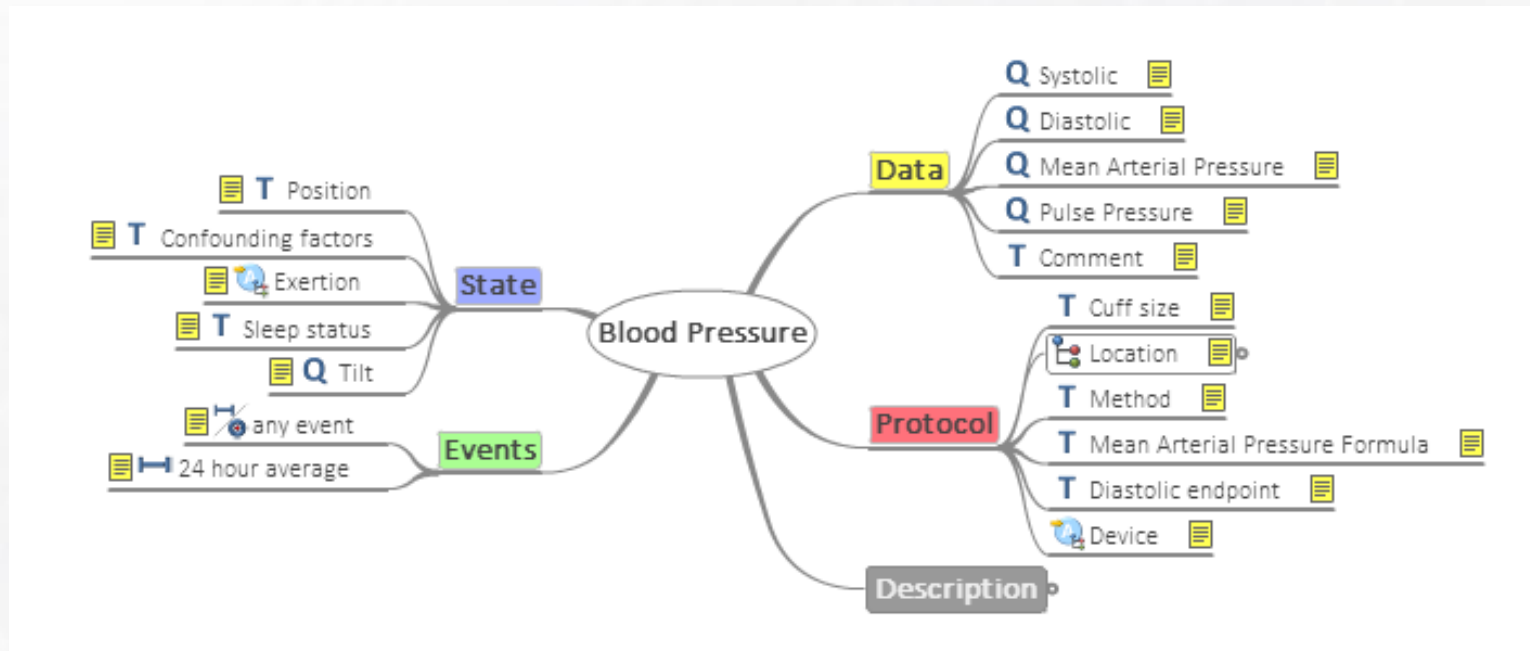
3

- En ny og moderne brukerflate

Arketyper og strukturert informasjon

- En arketype er en modell av et spesifikt, klinisk begrep som dekker alle tenkelige kliniske bruksområder
- En arketype består av datafelter og/eller andre arketyper

Eksempel på bruk av arketyper

MEDIKASJON, Gjørør

16.01.1972*42574 - 41 år - Mann

Aktuell kontakt

Tidligere sykdommer

2006 Appendisitt
2004 Diabetes
2000 Ankelbrudd

Sist endret 1 går, kl 10:50

Rediger

Familie / sosialt

Gift siden 2004, 2 barn født 2005 og 2009.

Sist endret 11.03.2013, kl 14:12

Rediger

Legemidler forordnet

Yasmin 28 tabletter (Drospirenon og østrogen)
Ved behov. 1 tab - Inntil 1/døgn

Ventoline 0,1 mg/dose inh aerosol (Salbutamol)
Faste med.tidspunkt. Faste runder: 1 + 1 + 1 + 1 (dose)

Kredex 6,25 mg tabletter (Karvedilol)
Faste med.tidspunkt. Faste runder: 6,25 + 6,25 + 6,25 + 6,25 (mg)

Dansk tømningvæske oppl (Makrogol, kombinasjoner)
Kont.infusjon. 50 ml/time

Ringer-acetat inf væske (Elektrolytter)
Kont.infusjon. 100 ml/time

Sist endret 05-mar-2010

Detaljer

Medisinsk koding

Hovedtilstand

M10.47 Annen sekundær urinsyregikt i ankel eller ledd mellom knokler i fot

Utførte prosedyrer

MCA10 Keisersnitt på nedre uterinsegment

Figenschau, Gjørør, Testsykehuset Hf
ICD-10

Lund, Annette Vanvik, Testsykehuset Hf
NCSP Operasjonskoder

Pasient

Gjørør Medikasjøn 16017242574
Testveien 5, 8002 Bodø

Avdeling: Kir

Aktuelt

Blodtrykk: 180/90
Puls: 80 /min
Temperatur: 38,5 °C

Naturlige funksjoner

Dette er en test...

Medikamenter

Allergier

Stimulantia

Blodtrykk 120/80 mm[Hg]

Måletidspunkt 13-Mar-2013 kl 09:21

Systolisk 120 mm[Hg]

Diastolisk 80 mm[Hg]

MAP

Kommentar

Cuff størrelse Voksen

Methode Maskin

Puls 55/min

Måletidspunkt 13-Mar-2013 kl 09:21

Kroppstemperatur

Måletidspunkt 13-Mar-2013 kl 09:21

Temperatur 37 °C

Målested Ørekanal

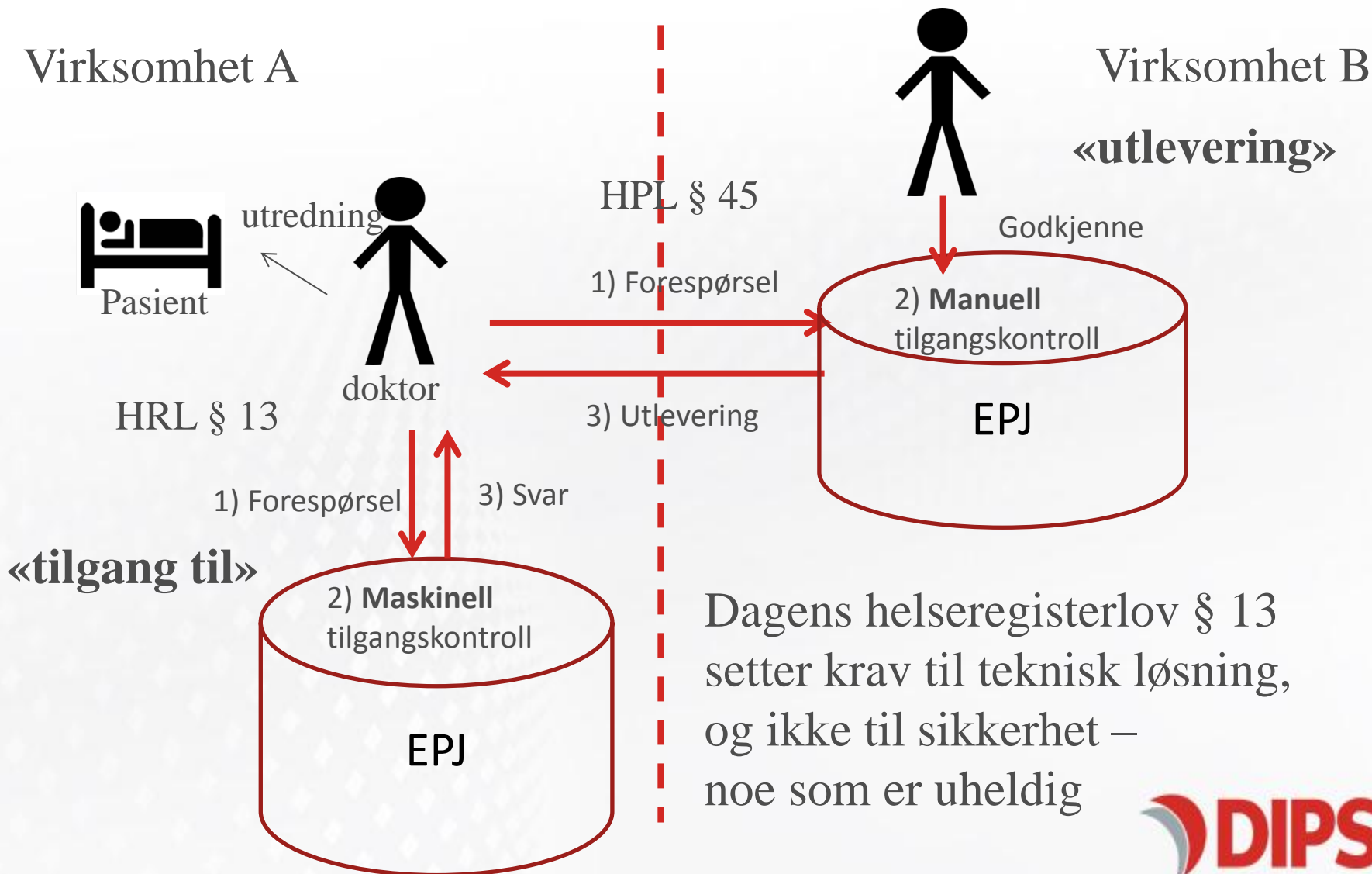
Notat Skjema

Ny pasientjournallov

- Rendyrker krav til informasjonssikkerhet uten å ta stilling til hvordan dette løses
  - Nøytral mht. arkitektur og teknolog
  - «utlevering» og «tilgang til» erstattet med «tilgjengelig»
  - Endelig muligheter for tjenesteorientert arkitektur på tvers av virksomheter
  - Fra «send til hent»

«direkte tilgang» vs «utlevering»

Dagens helseregisterlov § 13
setter krav til teknisk løsning,
og ikke til sikkerhet –
noe som er uheldig

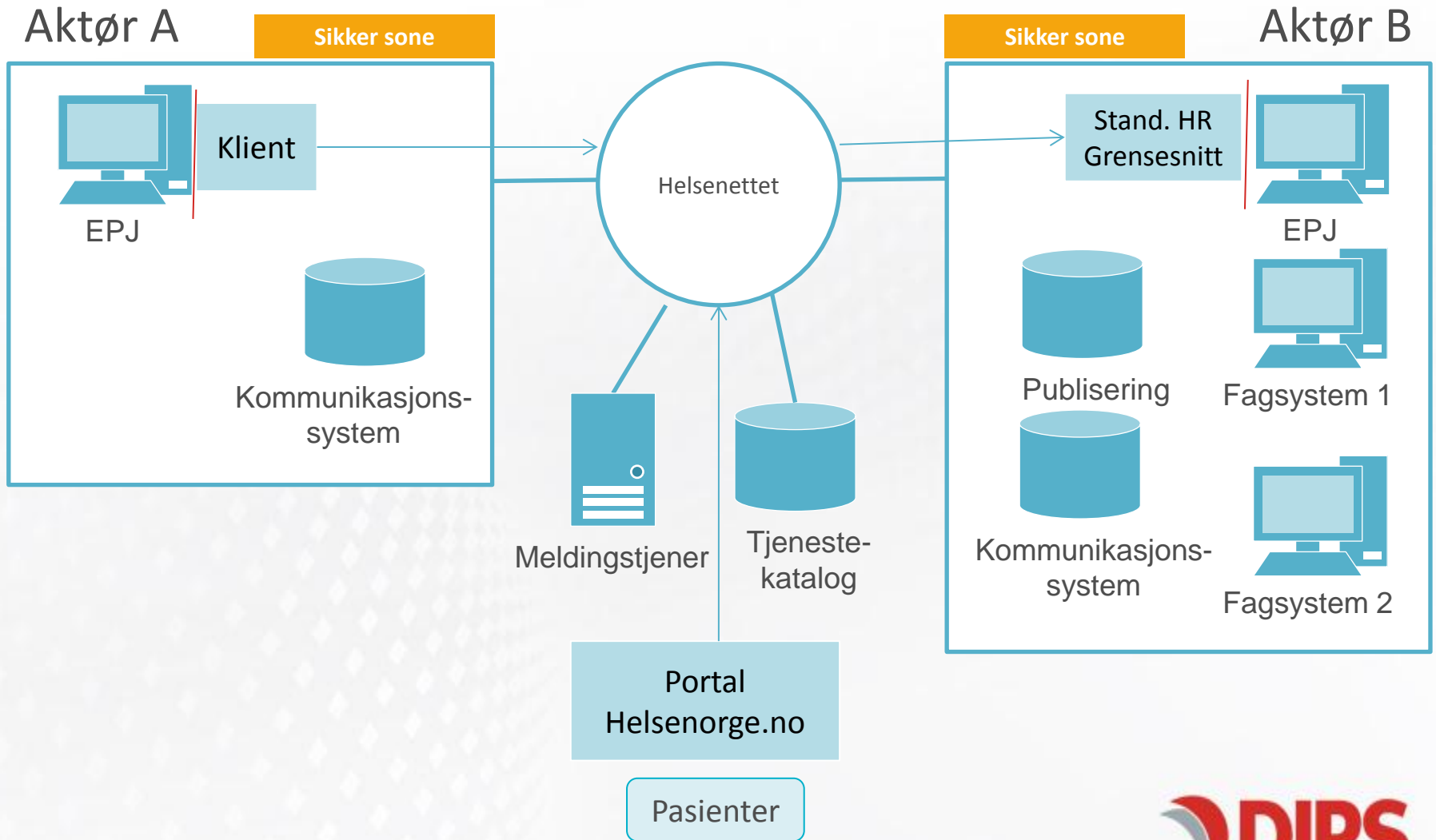

Ny pasientjournallov

- Skillet mellom tilgang internt og i andre virksomheter fjernes
  - Fornuftig fordi det er den totale sikkerheten i systemene, integrasjoner og samhandling mellom systemene som gjelder, ikke hvordan virksomheter er organisert
  - Muliggjør nye samhandlingsscenarioer mellom virksomheter som ikke var mulig før

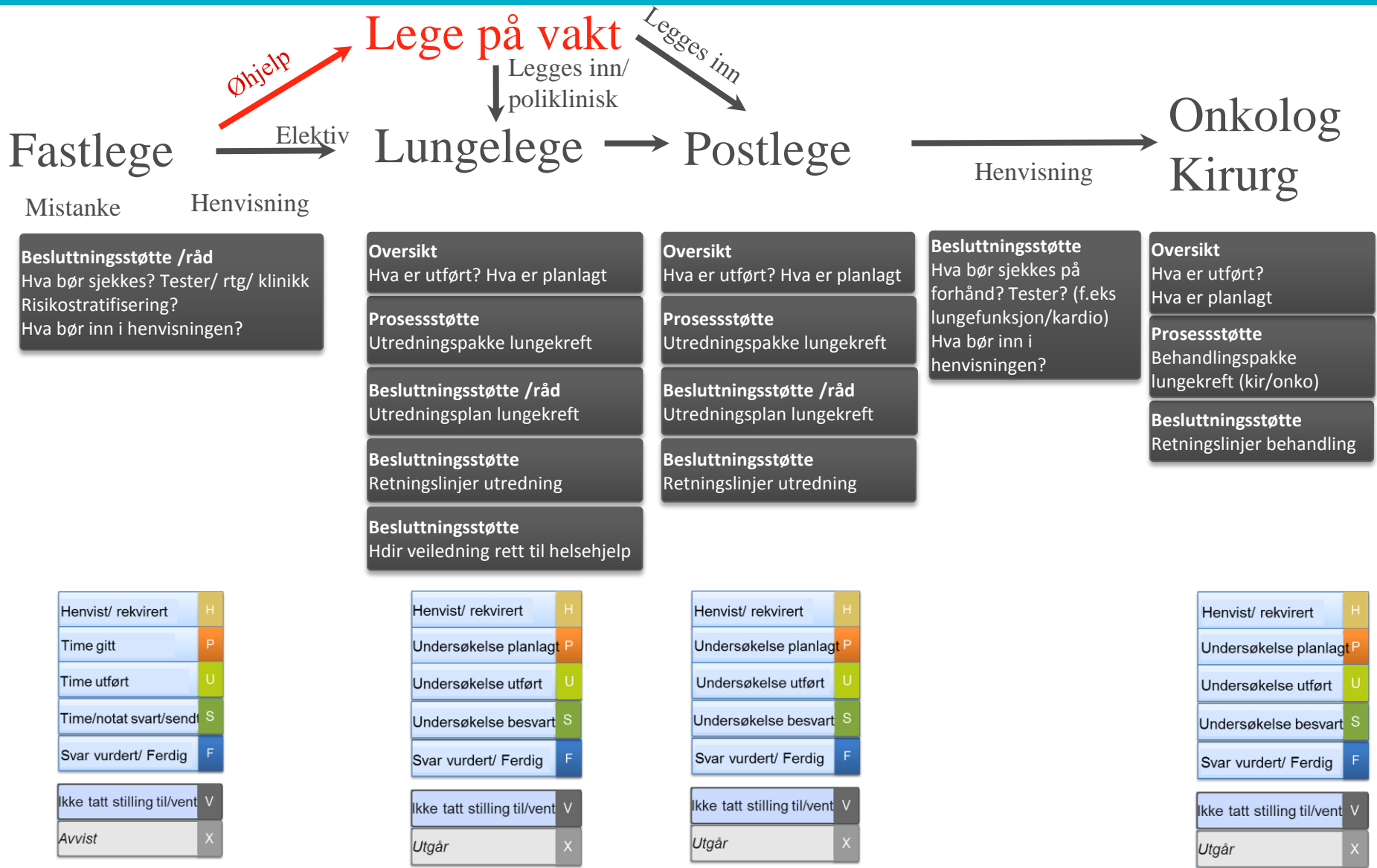

Fremtidig samhandling – Deling av journalinnhold

Pasientforløp for lungekreft

Mulig fremtidig løsning: Fastlegen får innsyn i relevante dokumenter knyttet til pasientforløpet

Fastlege

EPJ

NORDMANN, Ola
06.06.1977*05987 - 35 år - Mann

Aktuell kontakt

Tidligere sykdommer
1994 Appendisitt (Tyrkia)
1996 Paranoid Schizofreni
2001 Diabetes Mellitus I
Sist endret 1 dag, kl 09:56

Familie / sosialt
Pasienten bor alene i kommunal bolig, ufaretrygdet, tilsyn av hjspil x 2 daglig. Ingen nær familie.
Sist endret 1 dag, kl 09:57

Legemidler forordnet
Actrapid Penfill 100 IE/ml Injeksjonsvæske (Insulin (human))
Ved behov, 0,003 ml (0,3 IE) - Inntil 4/dagn - Maks døgndose 1,2 IE
Risperdal 2 mg Tablett (Risperidon)
Faste med tidspunkt: Faste runder: 2 + 0 + 0 + 0 (mg)
Insulatard FlexPen 100 IE/ml Injeksjonsvæske, suspensjon (Insulin (human))
Faste med tidspunkt: Faste runder: 8 + 0 + 0 + 16 (IE)
Sist endret 1 går kl 22:54

Medisinsk koding
Hovedtilstand
E10.1 Diabetes mellitus type 1 med ketoacidose
ICD-10

Anamnese:
Pasient funnet av hjemmesykepleien i kveld like før kl 23. Nedsatt bevissthet. Hyperventilerer. Har iflg hjemmesykepleien hatt influensa siste dager. Usikker status mhp insulinadministrasjon og øvrige medisiner som pasienten vanligvis administrerer selv.

Status Presens ved innkomst kl 23:30:
Mann i godt hold, nedsatt bevissthet, gjør ikke rede for seg, ikke orientert for tid og sted. Klam og blek i huden. Ingen cyanose.

Puls: 105, rdtm
Blodtrykk: 140/95
Resp: 28, overflødisk
B-gluk: 29,7 (tørkjemil)

Cor: Regelmessig hjerteaksjon, klare hjertetonen, bilyd - systolisk, ejsjonspreget gr 3.

Mulig fremtidig løsning: Pasienten får innsyn i egen journalen

Pasienten

Hjemme PC

NORDMANN, Ola
06.06.1977*05987 - 35 år - Mann

Aktuell kontakt

Tidligere sykdommer
1994 Appendisitt (Tyrkia)
1996 Paranoid Schizofreni
2001 Diabetes Mellitus I
Sist endret 1 dag, kl 09:56

Familie / sosialt
Pasienten bor alene i kommunal bolig, uføretrygdet, tilsyn av hjspil x 2 daglig. Ingen nær familie.
Sist endret 1 dag, kl 09:57

Legemidler forordnet
Actrapid Penfill 100 IE/ml Injeksjonsvæske (Insulin (human))
Ved behov, 0,003 ml (0,3 IE) - Inntil 4/dagn - Maks døgndose 1,2 IE
Risiperdal 2 mg Tablett (Risiperidon)
Faste med tidspunkt: Faste runder: 2 + 0 + 0 + 0 (mg)
Insulatard FlexPen 100 IE/ml Injeksjonsvæske, suspensjon (Insulin (human))
Faste med tidspunkt: Faste runder: 8 + 0 + 0 + 16 (IE)
Sist endret 1 går kl 22:54

Medisinsk koding
Hovedtilstand
E10.1 Diabetes mellitus type 1 med ketoacidose
ICD-10

Anamnese:
Pasient funnet av hjemmesykepleien i kveld like før kl 23. Nedsatt bevissthet. Hyperventilerer. Har iflg hjemmesykepleien hatt influensa siste dager. Usikker status mhp insulinadministrasjon og øvrige medisiner som pasienten vanligvis administrerer selv.

Status Presens ved innkomst kl 23:30:
Mann i godt hold, nedsatt bevissthet, gjør ikke rede for seg, ikke orientert for tid og sted. Klam og blek i huden. Ingen cyanose.

Vitaltegn:
Puls: 105, rdtm
Blodtrykk: 140/95
Resp: 28, overflødisk
B-gluk: 29,7 (tørkkjemi)

Cor: Regelmessig hjertereksjon, klare hjerteroner, bilyd - systolisk, ejsjonspreget gr 3.

Oppsummering

- Meldingsbasert samhandling er vel etablert med stor utbredelse av flere meldingstyper
- Interaktiv samhandling er i startfasen og vil bli bredt rullet ut kommende år
- Samhandling gjennom «deling» er ikke tilgjengelig ennå pga lovverket men åpner mange nye muligheter for samhandling når lovverket blir endret

Takk for oppmerksomheten

